

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Consensu externo ad Matrimonium. Caput Tertium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

cluduntur quidem in Matrimonio, sed tanquam quædam secundaria; nam propterea vocantur, & sunt fines secundarii institutionis Matrimonii.

8. Tertiò, possunt esse fines quilibet alii qui nec primario, nec secundo includuntur in institutione Matrimonii, nam propterea sunt, vocanturque fines extranei Matrimonii, quos scilicet conjuges ipsi non raro adhibere solent; ejusmodi est finis acquirendi divitias, voluptatem, bonum nomen, honestam familiam; &c. His positis.

9. Dico Primò. Cum quis contrahit Matrimonium more ordinario, illique consentit ob finem prædictum principalem, vel ob aliquem ex inclusis in ipso principali fine, vel ob aliquem ex finibus prædictis secundariis, non excludendo expressè principalem, licitè contrahit. Ratio est, quia sic se conformem reddit ejus institutioni, & non est, undè culpa orti possit.

10. Dixi (more ordinario) nam possit licitè contrahi Matrimonium cum sola intentione se obligandi ad mutuam corporum traditionem, præscindendo à copula, immò copulam excludendo, & sic fuisse Matrimonium Sanctiss. Virginis, & S. Joseph, supra insinuavimus, & iterum dicemus clarius infra. *a*

11. Dico Secundò. Si quis per suum consensum ordinet suum Matrimonium ad aliquem ex finibus extrinsecis dictis numero 8. non excludendo expressè fines illos Matrimonii primarium, & secundarium; peccabit quidem ex communi sententia cum Sanch. *b* & Layman, *c* aliisque, sed non mortaliter: Ratio est, quia, licet non sit magna deordinatio, cum implicite remaneant illi fines, undè non sit culpa mortalis; aliqua tamen adest deordinatio, dum tam explicitè intenditur finis extrinsecus, & alienus à finibus, ob quos institutum est Matrimonium.

12. Quod si excluderentur expressè fines primarii, nec consentiret quis obligationi tradendi suum corpus, &c. Tunc, & Matrimonium esset nullum, & consequenter id sic intendere, foret mortaliter illicitum, quia sic irritum redderetur Sacramentum.

13. Dico Quartò. Quamvis sententia di-

cta nu. 11. probabilis sit, & communiter recepta, tamen probabilis est etiam opposita, excludens etiam peccatum veniale, ut sustinent Castropal. *d* Coninck, & Pontius, *f* *d* Cast. Vel enim hi extrinseci fines ex se honestatem, moralem habent, ut esset pax Republicæ, concordia consanguineorum, familiæ nobilitatis conservatio, fornicatio vitanda, &c. Et tunc ajo, te venialiter non peccaturum, si ob ejusmodi fines Matrimonium contrahas; quia dum finem illum principalem procreationis sobolis, &c. non excludis, & aliquem ex his extraneis, qui ex se honesti sunt, intendis, non est, undè culpam ullam committas; Quæ enim culpa est, honesto medio, quale est Matrimonium, velle acquirere illud, quod ex se honestum item est?

Vel hi extrinseci fines, ex quorum aliquo moveris ad Matrimonium, sunt ex se indifferentes, qualis est finis divitiarum, voluptatis non peccaminosæ, honoris, &c. Et tunc etiam ajo, te, nec peccaturum venialiter, abstrahendo ab aliquo alio inconvenienti; Ratio est ferè eadem, quia, dum non excludis finem principalem, ex se nulla est culpa, velle aliquod temporale acquirere, medio aliquo honesto actu. Sanè culpam non committit, qui celebrat Sacrum non celebraturus v. g. hodiè, nisi stipendium lucretur, modo remaneat intentio principalis sacrificandi in honorem Dei, quæ semper remanet, ut supponimus, siquidem peccaminosum non est, sic operari. Ita igitur in casu nostro. Et ad hoc fortè respexit Sanch. *g* dum denique fallus est, communiter in adhibendis his finibus, venialiter quidem peccari, quia dum remanet implicite, modo dicto, finis principalis, cæteri (ait) non tam sunt fines operis, quam motivum, & applicativum operantis.

CAPUT III.

De Consensu externo requisito ad Matrimonii valorem.

1. **I**NTERNO consensui debet accedere mutuus consensus externus, ut Matrimonium valeat, tum quia nullus contractus consistit, nisi fiat externè; debet enim cognosci

a Inf. c. 5.
§. 7. n. 5.
fine.

b Sanch. l. 2.
mat. d. 29.
nu. præ.
er. tim. 21.
c Laym. l. 1.
5. Tr. 10.
tr. 4. n. 2.
c. 3.

cognosci ab altero, cum quo contrahis, tum quia Matrimonium est Sacramentum, atque adeo ex Christi Domini institutione, necessarium signum sensibile. Id ita placet Tho. Sanchez, ut dicat esse probabilius (certum esse, ego dicerem libentius) neque sine utriusque conjugis externo consensu posse Matrimonium consistere, etiam si Deus utriusque consensum internum utriusque reveler; quod profecto nimis clarum est in hoc præsentis rerum statu, in quo Matrimonium est elevatum ad rationem Sacramenti, quod ut dixi, signum sensibile, secundum præsens ejusdem Dei Decretum, esse debet.

2. Sed internum consensum exprimi quibuscumque signis, satisne erit, an necessarium debent accedere verba in iis, qui loqui possunt? In illis enim, qui loquela carent sufficere alia signa jam scimus, definitum esse in

Cap. cum b jure.

3. Respondeo, etiam in potentibus loqui, sufficere quælibet signa ad validitatem Matrimonii. Ita Sanchez c. cum sexcentis Auctoribus ab ipso adductis, quidquid alii, qui apud eundem ibidem negent ex eo, quod putant Sacros Canones decrevisse, semper esse necessaria verba in potentibus loqui. Sed ratio nostræ Doctrinæ est, quia ex una parte hi Canones non rectè adducuntur, facileque ad eos respondet Sanch. d. ex alia verò Christus Dominus hoc Sacramentum Matrimonii instituit per modum contractus, seu, rationem contractus elevavit ad rationem Sacramenti: At quilibet contractus signo impleri potest. Confirmatur ex Concilio Florentino, in cujus Decreto de Sacramentis sic habetur: *Consensus per verba regulariter expressus facit Matrimonium.* Nota illud (*regulariter*) non ergo semper, & necessarium.

4. Inquires Primò. Qui cum possit loqui, Matrimonium contrahit solis nutibus, vel signis, peccatne?

Respondeo, certè non invenio præceptum hac de re: Quare, qui signis utatur certis, & non dubiis (nam tunc esset mortale ob incertitudinem Matrimonii, inde sequentem, & ob scandala, ac lites inde facile pro-

ventura) non video, unde peccatum committat. Et quamvis Sanchez e dicat, esse veniale, si iusta causa non interveniat, cur debeas uti signis, & non verbis, quia est, inquit, à ratione alienum, aliquam deordinationem continens, in hoc gravissimo contractu non exprimere consensum commodiori modo, quo potest, scilicet verbis: nihilominus, quia nos in humanis actionibus, ne sub veniali quidem obligamur perfectissimo modo, & certissimo agere, sed satis abundè est, si perfecto, & certo modo agamus, idè etiam à veniali signis certis contrahens liberandus est. Ita Castr. f. qui utitur alia ratione à nostra, quia, inquit, ubi lex non est, nec prævaricatio esse potest, ut dicit S. Paulus. Verùm hæc ratio non solvit argumentum allatum à Sanch. hic enim contendit, ut modo videri, adesse legem naturæ dictantem, alienum esse à recta ratione, in hac gravissima re certissimum modum contrahendi negligere. Expeditius ergo nos negamus, adesse ejusmodi legem, recta enim ratio in moralibus non dicitur sub aliqua deformitate, nisi, ut utamur modo certo, non autem, ut certissimo.

Quinam ex conjugibus prius consentire debent per sua signa?

5. Inquires Secundò, pro praxi. Quinam prius est interrogandus, ut prædictum consensum externum præbeat, vir, an mulier?

Respondet Covarr. g. honestum esse, ut prius scæmina. At Joannes h. Andreas honestius esse putat, ut vir, qui est caput mulieris, atque hunc sequitur Sanch. i. eisdem referens. Ego censco, sequendam consuetudinem uniuscujusque Ecclesiæ, ut insinuat à Rituali Romano, ubi de Ritu servando in Matrimonii Sacramento agitur; ab eodem tamen Romano Rituali prius interrogatur vir, postea mulier, id, quod in nostra Diocæci Panormitana servamus.

Quæ verba, vel signa sunt ad Matrimonium necessaria?

6. Inquires Tertiò. Quæ verba, vel signa requiruntur, vel sufficiunt ad ejusmodi consensum exprimendum?

Respondeo, Regula generalis hæc esto.

Ecc 3 Illud

Illud verbum, seu signum requiritur; & sufficit, quod certò in circumstantiis, in quibus efformatur, exprimit internum consensum. Quæ autem in particulari ejusmodi sint, satis colligi potest ex iis, quæ dixi paulò a superius, & latè habet Sanchez, b bre- viter autem Castropalaus. c

a Tr. 3. de spons. c. 2.

§. 3. pra- fertim à n. 17.

b Sanc. lib.

1. matr. à

disp. 18.

c Castrop.

l. c. p. 8.

Quam simultatem verba contrahentium habere debeant?

7. Inquires Quartò. Necessè ne est, ut simul proferant suum consensum vir, & mulier?

Respondeo, Nequaquam; nam satis est, si unus post alterum proferat, dummodò consensus alterius non fuerit revocatus, isque moraliter perseverare censetur; siquidem, nec ratio contractus, nec ratio Sacramenti majorem simultatem requirit. Ita Aversa d contra aliquos contrarium sentientes, ita etiam Sanch. e cum aliis multis.

d Avers.

qu. 3. de

mat. sec. 6.

e Sanc. cii

aliis lib. 2.

mat. dif.

32.

f Conc.

Trid. sess.

24. c. 1. de

Ref.

Nec obstat Concilium f Tridentinum, ipsum enim, requirit quidem præsentiam Patrochi, & Testium, sed nihil innovat, quoad simultatem, de qua loquimur, & certè etiam in humanis aliquibus contractibus requiritur præsentia Notarii, & Testium; sed non inde inferitur necessitas simultanei consensus contrahentium.

8. Consensus autem alterius non perseverare, sed revocari censetur, vel explicitè, ut si positivè incipiat dissentire, vel implicite, ut si v. g. consentiat per verba de præsentem alia, vel si transeat tempus, pro quo fortè consensit, vel, quando tempus nullum fuit præsumtum, si transeat tantum temporis, ad quantum in talibus circumstantiis prudenter censetur (secundum varias sententias, quas mox referam) non se extendi intentio contrahentis. Legè Gaspar Hurtad. g

g G. Hurt.

dis. 3. de

matr. dif.

8.

h Sanc. lo.

cii. nu. 4.

9. Addit Sanch. h Si, altero volente non statim consentire, prior, qui consenserat, affirmet, se consensum nunc revocasse, ipsi esse credendum, quia, nisi contrarium constet, præsumitur quis consensisse sub conditione, si alter statim assensum præbeat, præsertim, quando est præsens, nec per Procuratorem, vel Epistolam initur Matrimonium. Adde æquum non esse, ut prius con-

sentiens debeat expectare ad quodcumque libitum alterius, &c.

10. Si urgeas: Ecquodnam temporis intervallum potest intercedere inter consensum unius, & alterius, ut Matrimonium validum contrahatur?

Respondeo, quodcumque tempus concedit Navarus; quem citat Gasp. i Hurtadus, dum alter non revocat. Si septennium non transeat, dixit Sotus. Si biennium, Henriquez, apud Sanchez, k Si annus, Ledesma apud Hurradum cit. Denique ipse Sanch. id prudentis arbitrio relinquat, attentis particularibus circumstantiis: Nam Matrimonium (ait) est Sacramentum fundatum in contractu civili; quare illud tempus intercedere potest inter consensum unius, & consensum alterius, quod non destruit rationem contractus civilis. Cum ergo à multis circumstantiis pendeat, an civilis contractus judicetur persistere, necne ex tanto, vel tanto temporis intervallo, rectè ex circumstantiis semper erunt expendendæ. Quis enim neget, majus tempus posse intercedere, quando per Procuratorem contrahitur Matrimonium, quam, quando per principalem, & majus, quando per Epistolas missas v. g. ad Indias, si ibi inveniantur unus ex Sponsis, quam, si per verba inter præsentem? Hæc sententia esset excipienda, nisi scrupulis daret aditum, dum frequentissimè timoratus dubitaret, an expensæ omnes circumstantiæ fuerint.

11. Excipiatur igitur à nobis prima sententia Navari, concedentis quodcumque tempus. Quam sententiam sequitur Bossius l citans Majorem, Lessium, Bonacia. Co- ninck, Covarr. alioque; & ratio est eadem, ac modo dicta, sed sine limitatione, quia scilicet Matrimonium ex iis contractibus, qui subsistunt, non revocato consensu ab altero, si alter, quocumque tempore, consentit: Id quod non potuit negare ipse idem Sanch. m in eo casu, quo, post longissimum tempus, ratificatur Matrimonium ab altero, qui si à initio consenserat, de qua re suo loco in-

ferius.